

Sociologisk Forskning ger ut sin 60:e årgång!

I ÄKTENSKAPSSAMMANHANG BRUKAR jämna årsfiranden kläs i någon form av materialistisk symbolik, ju högre siffra desto ädlare och mer statusfylld materia. Siffran 60 förknippas vanligtvis med diamanter, som är en symbol för det okrossbara och det exceptionella tålmodet. Oavsett om det handlar om äktenskap eller om tidskrifter är det ingen självklarhet att uppnå 60 år, och detta är därför något att uppmärksamma och fira. När nu ger ut sin 60:e årgång vill vi rikta tacksamma och stolta tankar mot alla de sociologer som under åren haft ansvaret att verka för svensk sociologi och upprätthålla en nationell sociologisk tidskrift. Periodvis har det ekonomiska läget varit svårt för tidskriften, ibland har det varit svårt att rekrytera redaktionsmedlemmar såväl som granskare, och inte sällan har det saknats gott manusunderlag. Vissa av problemen kvarstår – redaktionen behöver fortfarande flera inskickade bidrag – men liksom våra företrädare kämpar vi på för att vi anser att tidskriften är en viktig fackla för svensk sociologi.

I samband med tidskriftens femtioårsjubileum 2013 återpublicerades tre artiklar från tidigare årgångar som har haft betydelse för svensk sociologi- och kunskapsutveckling, skrivna av Hans L Zetterberg, Walter Korpi och Rita Liljeström. Under 2014 blickade tidskriften återigen bakåt för att kunna reflektera över sociologins tillstånd i Sverige. Den gången fick en skara sociologiprofessorer skriva om sin akademiska resa och gärning.

I detta jubileumsnummer vill vi rikta blicken mot samtiden och framtiden, som en intressant fortsättning på tidigare jubileumsnummer, med reflektioner över ämnets historia och utveckling. Bland annat har vi bjudit in juniora sociologer att diskutera hur sociologin, i form av forskning, undervisning och samhällsengagemang, kan bidra till förståelsen av vår samtid.

Under ledning av Lisa Ferm genomfördes en gruppintervju med Mattis Karlsson, Johanna Köpsén, Isa Norvell Gustavsson, Josefin Persdotter, Jon Sunnerfjell och Emanuel Wittberg. Det blev ett engagerat samtal om sociologins potential att hjälpa människor att tolka och förstå sin omvärld, till exempel genom att låta sociologiska perspektiv genomsyra undervisningen redan i skolans tidiga år. Vidare diskuteras sociologins väsen, identiteten som sociolog och ämnets utmaningar. Sammantaget

präglas samtalet av en tro på och passion för sociologiämnets värde, både vad gäller dess bredd och dess djup.

Därutöver har flera hörsammat utlysningen för numret och bidragit skriftligt med personliga reflektioner om sociologiämnets roll i ett vidare sammanhang och i anslutning till antingen forskning, utbildning eller samhällsdebatt. Bidragen har genomgått en redaktionell granskning med syftet att helheten ska spegla en mångfacetterad och samtida sociologi.

Josef Ginnerskov skriver om hur sociologi lärs ut och därigenom vad sociologi är. Han reflekterar kring sociologins institutionalisering och hur ämnets självbild utvecklats genom åren. Sociologin har ofta blivit krisförklarad. Likväl fortsätter ämnet att läras ut och beforskas. Ginnerskov drar paralleller mellan hur sociologiämnets utvecklats och hur det åskådliggjorts för andra genom undervisning. På detta sätt knyts ämnesdidaktik samman med ämnesidentitet, vilket han diskuterar med hjälp av begreppet sociologididaktik.

Anna Engstam skriver ett uppslag för en ”öppen sociologi” – en sociologi driven av det lilla men ack så viktiga prefixet ”för”. Hon diskuterar betydelsen av förmågan till för-reflexivitet och förvetenskapliga impulser som ett grundelement i det sociologiska tänkandet och görandet. Texten uppmuntrar läsaren att för stunden våga sjunka ner under ytan av fastslagna metodologiska standarder och teoretiska modeller och förnimma det kreativa teoretiserandet.

I samma anda skriver Colm Flaherty om en ”nyfiken sociologi”. Mot bakgrund av den personliga erfarenheten att som student upptäcka sociologins tjusning diskuterar han den sociologiska visionen att professionellt och nyfiket utforska samhället och samtidens olika sociala problem. Framförallt lägger han stor vikt vid det sociologiska görandet, då den kan väcka nyfikenhet och sporra till reflexivet hos andra människor och därigenom även bidra till att påverka samhället.

Patrik Aspers skriver om den humboldtska andan att förena forskning och undervisning och om varför det tycks vara så svårt att berika de båda elementen genom korsbefruktnings. Utifrån egna erfarenheter, från Sverige och utomlands, skriver han om strukturella och kulturella svårigheter att förverkliga det humboldtska idealet, men också om de visioner och goda ambitioner som behövs för att skapa ett livskraftigt ämne.

Den uppmärksamme läsaren tänker: Patrik Aspers är väl inte en junior sociolog! Nej det är han givetvis inte. Aspers är professor och har bjudits in till detta nummer som representant för tidskriftens redaktionsråd att reflektera kring temat för numret. Och han är inte den ende seniora sociologen i sammanhanget. Till vår stora glädje kan vi också presentera två intervjuer med internationellt erkända sociologer: professor Eva Illouz och professor Hartmut Rosa.

Eva Illouz har under många år utforskat känslornas strukturella betydelse i samhället. I flera böcker har hon problematiserat teman som kärlek och relationer i vår samtida konsumtionskultur. Illouz är aktuell med en ny bok om populismens känsloliv, som kom ut på engelska i somras (och som kommer i svensk översättning nästa år). Därmed tar hon sig an en helt annan typ av känslor än tidigare, närmare bestämt

rädsla, avsky och förbittring. I denna intervju fick Poul Poder och Marcus Persson en exklusiv möjlighet att samtala med Illouz om nya boken och hennes tankar om den populistiska samtidens känslor som frodas i såväl politiska rum som i sociala medier. Därmed kretsar samtalet kring hur samtidens stora frågor och känslor hänger samman, och hur vi bör känna, och tänka, för att odla det goda demokratiska samhället.

Hartmut Rosa har etablerat sig som en av samtidens mest uppmärksammade sociologer genom sina böcker om social acceleration och resonans. Hans senaste bok är en sociologisk analys av heavy metal. I samband med en föreläsning vid Göteborgs universitet i mars 2023 fick Carl Cassegård, Karl Malmqvist och Christian Ståhl tillfälle att genomföra en intervju som kom att röra sig kring ämnen som sociologin och dess framtid, kritisk teori, klimatförändringar samt möjligheten till en resonant demokrati. Utifrån sitt begrepp resonans resonerar han kring vikten av ett lyssnande och tillitsfullt samhälle med människor som känner att de besitter en politisk egenförmåga för att undkomma populism och främlingsfientlighet.

Det finns ett hundratal sociologiska tidskrifter på engelska men bara en på svenska. I ”förbundet har ordet” skriver Åsa Lundqvist, Åsa Wettergren och Ylva Wallinder om utmaningarna, men också om fördelarna, med en svensk sociologisk tidskrift i en era av internationalisering. Att skriva på svenska för en svensk publik kan vara kreativt och lustfyllt – intellektuellt och språkligt – och dessutom gynna spridningen av forskning både i undervisning och i samhällsdebatt.

Numret innehåller också recensioner av nya böcker och avhandlingar: Miguel A. Martínez recension av Elton Chans avhandling; Johan Alfonssons recension av Kohei Saitos bok *Marx in the Anthropocene*; samt Jonas Bååths recension av Michael Carolans *The Sociology of Food and Agriculture*.

Sammantaget bjuder vi på en mix av reflekterande texter med ambitionen att sporra till tankar och fortsatta diskussioner om sociologins roll i samhället och dess förmåga att ta sig an samtidens utmaningar.

Trevlig läsning!

Marcus Persson och Christian Ståhl
Redaktörer för Sociologisk Forskning